

Kuvvetli bir anahtar: Ene

Cenab-ı Allah, her şeyi bir gaye ile halk etmiştir; mevcudat, eşref-i mahlûkata tablacılık ve Allah'a (cc) ibadet etmek gayesi ile halk olunmuştur.

Allah'ın sonsuz şefkat ve merhametinin ispatı melekler, o eşref-i mahlûkatın eksik bıraktığı ve güç yetiremediği şükrü ifa etmek ve yine o eşref-i mahlûkata hem yardımcı hem koruyucu ebedî bir arkadaş olması gayesi ile yaratılmışlardır. Enaniyet ile firavunlaşmış önündeki hendeklere bakmak için bile eğilmeyen baş ise âcziyetle secde etmek gayesi ile yaratılmıştır. Peki her şey bir gaye ile yaratılmış ise nefisleri firavunlaştıran enaniyetin gayesi nedir ve nasıl kullanılmalıdır?

Üstad Bediüzzaman Said Nursî'nin dediği gibi enaniyetin iki vechi vardır. Bir vechini nübüvvet, bir vechini ise felsefe almıştır. Peygamberimiz (asm) her konuda örnek oldukları gibi bu tehlikeli, ama bir o kadar da büyük hazinelerin kapısını açan enaniyetin nasıl kullanılacağı konusunda da örnek olmuşlardır.

“Enbiya aleyhüsselâm enaniyetin bu vechine bakmakla, mülkü tamamen Allah'a teslim ederek, ne mülkünde, ne rububiyetinde, ne uluhiyetinde şeriki olmadığına hükmetmişlerdir.”

Enaniyetin nübüvvet vechi benlik değil, âcziyettir. Mülkü tamamen Allah'a teslim etmektir. “Benim faydam bu kadar küçükse Allah'ın kudreti ne şahanedir” demek dahi enaniyetin nübüvvet vechine uymamaktadır. Çünkü senin mevcudiyetin fanidir ve mevcudiyetinde dahi hiçbir iraden yoktur. O hâlde senin sağladığın fayda (!) haylidir. “Sana her ne iyilik erişirse Allah'tandır. Sana her ne kötülük gelirse, o da kendi kusurun sebebiyledir” (Nisa Sûresi: 79) âyetine muhaliftir. Fayda sağlamak bir binayı inşa etmekten daha zor ve zahmetli olduğundan ancak sonsuz kudret sahibi Cenab-ı Hak kulunun üzerinde fayda sağlayabilir.

Evet, Allah'ın rububiyetini yani Cenab-ı Hakk'ın her zaman her yerde, her mahlûka muhtaç olduğu şeyleri verme, onu terbiye etme ve idaresi altında tutma vasfını anlamak için yaratılan hazine anahtarı enedir.

“Ene mahiyeti mevhumedir, rububiyeti hayalidir, vücudu bir şeye hamil olamaz. Ancak, mizan'ül hararet gibi vacibü'l-Vücutun rububiyetine ait sıfat-ı mutlaka-i muhitayı bilmek için bir mizan vazifesini görüyor. “

Evet; felsefi ene, insana “BEN hallederim, ihtiyacını ve ihtiyacımı BEN görürüm” gibi şirk-i hafi cümleleri kurdurarak rububiyet sıfatını üstüne almaya çalışır. Fakat nübüvvet vechinde ene ise Allah'ın rububiyet sıfatını idrak etmekte bir mizan olarak kullanılır. “Allah'ım Sen bana bu kudreti vermeseydin ben bu işin altından kalkamazdım. Bana bahşettiğin kuvvet Senin kudretinin küçük bir zerresi ise Senin kudretin ve rububiyetin ne şahanedir” demek nübüvvet vechinde enedir.

“Hülâsa: Ene, haddizatında bir hava, bir buhar gibi iken ehemmiyete göre mayi haline gelir, sonra ülfetle kalınlaşır, sonra gaflet ve isyan ile öyle öyle kalınlaşır ki, sahibini yutar. “

“Tefekkür gafleti izale eder; dikkat, teemmül, evham zulümatını dağıtıyor. Lâkin, nefsinde, batnında, hususî ahvalinde tefekkür ettiğin zaman, derinden derine tafsilat ile tetkikat yap.”

Evet, enenin sahibini yutmasına sebep olan gafleti dağıtmak tefekkür yolundan geçmekte. Fakat bu tefekkür nefsinin temize çıkartma yolunda değil, aksine nefsinin derinden derine iyice araştırıp kusurlarını ve şöhratperestliğini keşfetmekle olur. İşte bir senelik ibadetten daha hayırlı olan nefsinin tefekkür etmesi .

“Tohum olacak bir habbenin kalbi, yani içi delindiği zaman, elbette sümbüllenip neşvünema bulamaz, ölür gider. Kezalik ene, ile tabir edilen enaniyetin kalbi “Allah Allah” zikrinin şuâ ve hararetiyle yanıp delinirse, büyüyüp gafletle firavunlaşamaz ve Hâlık-ı semavat ve Arz’a isyan edemez. O zikr-i İlâhî sayesinde ene mahvolur.”

“Ene’nin bu vechinden, Cenab-ı Hak, şecere-i tuba-i ubudiyeti inbat edip; dal ve budakları, kâinat bahçesinde enbiya, evliya, siddikin gibi mübarek semereleri vermiştir.”

Allah o enbiya, evliya ve siddikinlerden razı olsun. Ve ehl-i dünyada bizlere Zühre Yıldızı olarak onları gönderen ve kulluğumuzu üst seviyeye çıkartacak teçhizatı bizlere bahşeden sonsuz şefkat ve merhamet sahibi Rahman’a şükürler olsun...

Müşerref ÜNAL